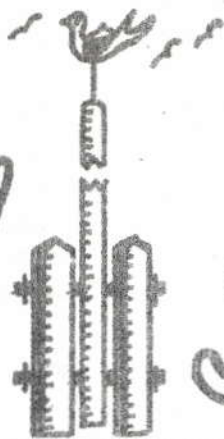

Rond de Schutsboom

informatie ten behoeve van de leden van de heemkundige kring "de Vyver Heertganghen" Goirle

Wat hierin te lezen en te vernemen valt :

Iets over de zin en de betekenis van Heemkunde	blz. 2
De kapellen rond Goirle	" 3
De Geschiedenis van de Sacramentskapel op De Rovert	" 4
Historie en Legende	" 5
30 oktober 1779	" 6
Nadere gegevens over de St. Janskapel	" 7
Naschrift en Verzoek	" 8
Mijn Gôls plat	" 8
Weerspreuken	" 9
Thomas van Diessen, grote figuur in ontwikkeling van Goirle	" 10
Verdere aanwinsten in ons Museum en Archief	" 10
Verzoek	" 11
Een wijnvat van Johanna van Brabant ?	" 11
Stilstaan in de Kruidentuin : Citroenmelisse	" 12
Rondleiding Museum : Devotionaaliën - De Rozenkrans	" 13
Excursie 1982	" 14
Verslag 34e Heemwerkkamp van 4 t/m 7 augustus 1982	" 17
Het Volkslied	" 18
Notities voor Uw agenda :	" 18
Convocaties Winterprogramma -	
dinsdag 26 oktober a.s. : drs. Jean Coenen	
vrijdag 23 november a.s. : Albert Deianaye	
vrijdag 21 december a.s. : Heem-Kerstviering	
Aigemene mededelingen	" 19

Voor het neerschrijven van deze gedachten werd de pen of de schrijfmachine gehanteerd door :

C. Robben - H. Kanters - J. Hoogendoorn - Ton Sas - Ad Houtepen - Balfru -
- P. Schuurkes - B. V. Ostaden - J. Houtepen

Iets over de zin en de betekenis van Heemkunde :

Van Prof. P. Geyl is het gezegde bekend: "Geschiedenis is een onuitputtelijke bron van discussie." Dat die discussie tot merkwaardige conclusies kan leiden is niet verwonderlijk. (bijv. Holle Boomstammen, van Alb. Delahaye) De Heemkunde leert ons vele dingen te zien waaraan voorheen achteloos werd voorbijgegaan of wat klakkeloos werd overgenomen; leert ons dat de geschiedenis van een plaats niet los te maken is van haar "gewestelijke" situering en ontwikkeling. Maar, wie het verleden niet kent, kan moeilijk het heden beoordelen! Die studie, en het uitdragen van zijn bevindingen, behoren tot de belangrijke taken van de Heemkundekring.

"Ons Heem", dat is ons Thuis! De plek waar wij zijn geboren en getogen; waar iedere boom, sloot of steen herinneringen kan oproepen aan onze jeugd; waar onze ouders en de ouders van hun ouders zijn geboren, getrouwd, de kinderzegen ervaren hebben, gestorven en begraven zijn. "Ons Heem", dat is ons huis, onze straat, onze buurtschap, onze woonplaats, onze streek, ons land!

Het moderne begrip van "De wereld is mijn thuis" lacht om honkvaste mensen die proberen trouw te blijven aan de tradities van familie en streek. Toch zou dat moderne begrip de ogen moeten openen, omdat bij andere volken, zowel nabij als ver over de grens, ervaren wordt hoe nadrukkelijk zij hun culturele beleving manifesteren. Door onverantwoorde meningen en bepalingen wordt bij ons de belangstelling voor de eigen cultuur steeds meer naar het tweede plan verwezen. Het streven naar behoud van het kenmerkend cultuurgood vindt, en pas in de laatste decennia, enige opgang.

Bij het naslaan van oude doop-, trouw-, en doosboeken kan een gevoel van weemoed je bekruipen bij het vaststellen van het "worden en voorbijgaan" van de geslachten en hun manier van leven. Hoe dieper daarop wordt ingegaan des te bewuster wordt men van datgene wat onze voorouders als iets vanzelfsprekends vonden. De traditie was hun heilig!

De Heemkunde wekt de belangstelling voor die schat van het volksverleden, van die oeroude gebruiken en gebruiksvoorwerpen, van de wijze van bebouwing en begroeiing van de eigen streek, van de natuurlijke rijkdom van de bodem en de nijverheid, van de schoonheid van lied, voordracht, dans en klederdracht.

Maar de klok tikt door; onverbiddelijk is de tijd! En met de tijd wijzigt het totale patroon van de consumptievormen. Iedere generatie wordt gekenmerkt door zijn eigen hoogte en dieptepunten op het gebied van zijn leefgewoonten. De weldadige verworvenheden van het heden zijn verkregen door de inspanningen van het verleden. Daarvoor waardering opbrengen leert ons de Heemkunde.

Teveel is reeds verloren gegaan door de knagende tand des tijds, door onwetendheid, onwil of verwaarlozing!

Daarom is het zo belangrijk, -wil men niet de bereikte resultaten van de actieve Heemkundekringen als een nachtkaaars doen uitgaan-, om vooral de jeugd belangstelling en kennis van het oude cultuurgood bij te brengen via gezin, school en verenigingsleven. Want nogmaals: Wie het verleden niet kent, kan moeilijk het heden beoordelen.

Gaan we in gedachten even terug in de tijd, naar een Zondagmorgen in de stad. Uit de verte klinkt de stem van een klok, een tweede uit andere verte antwoordt, en een derde...! Hun klanken vermengen zich in de stemmen van de tijd. Die klanken kan men negeren, men kan er ook naar luisteren. Zo is het ook met de stem van de Heemkunde. Alleen, de eerste verzwakken, de laatste moet sterker worden!

In het Franse spreekwoord "Het overbodige is het meest noodzakelijke" gaat een wereld open voor ieder die Heemkunde een goed hart toedraagt!

(Bewerking uit diverse bronnen)

De Kapellen rond Goirle :

In het vorige nummer van "Rond de Schutsboom" werden alle eerdere publicaties over de Grenskerk op Nieuwkerk in chronologische volgorde bijeengebracht. Deze gegevens worden thans aangevuld met een prachtig artikel van onze oud-voorzitter Cees Robben, en begint met:

De Geschiedenis van de Sacramentskapel op De Rovert :

Deelnemers aan het Heemkamp te Goirle hebben onder leiding van onze Poppelse Heemvrienden een bezoek gebracht aan dit eeuwenoude bedoord op Poppels gebied. Voor deze mensen is mijn verhaaltje bekende kost. Voor niet-ingewijden kan het interessant zijn, vandaar lezer(es) het volgende :

De Rovertse kapel is geen Grenskapel, dat wil zeggen als uitwijkplaats gebouwd uit noodzaak voor de gelovigen van Hilvarenbeek of Goirle in tijden dat het verboden was de R.K.Godsdiensdienst in eigen parochiekerk te belijden.

Zij werd gebouwd als eerherstel naar aanleiding van een heiligschennende diefstal, gepleegd in de kerk van Poppel op 19 oktober 1735. In een schrijven, gedateerd 23 oktober 1735, en gericht aan de Bisschop van Antwerpen, geeft F.G.van Eijckeren, pastoor te Poppel, een beschrijving van de diefstal in de kerk aldaar. Dit schrijven is in het Latijn gesteld, en Ferdinand Smulders zaliger was destijds zo goed mij de vertaling te bezorgen.

Eminentie,

"Ofschoon ik geen aangename boodschap breng, acht ik mij verplicht aan Zijne Eminentie te vertellen, hoe op den 19e dezer omstreeks 10 uur 's-avonds hier drie beruchte dieven zijn aangekomen, die, na de muur doorbroken te hebben de zijdeur van de kerk aan de kant van de sacristie geopend hebben, vervolgens het zeer goed gesloten tabernakel met alle geweld en met verschillende werktuigen hebben opengebrouwen, en de ciborie met één grote en ongeveer 100 kleine hosties, twee zilveren kunstig bewerkte kassen met relikwieën van St.Valentijn en St.Willibrord, een pixis voor de ziekenbediening met de ziekenolie, en het geld uit de offerblok van St.Willibrord hebben weggenomen.

"Toen zij met geen krachtsinspanning de deur der sacristie -waarin drie kelken met de paramenten en het linnengoed bewaard werden- konden openbreken noch openen, zijn zij gevlucht omtrent half twee in de richting van 's-Hertogenbosch, terwijl zij de offerblok van het beeld van de Zalige Maagd Maria, dat ook met zilverwerk was versierd, nog ongeschonden achterlieten. Waarschijnlijk werden zij opgeschrikt door het geroep van zekere voerman, die, aan de andere kant de kerk voorbij te zijn gegaan, een knecht wakker maakte, daar hij de bedoeling had in een naburige herberg af te stappen.

"Toen des morgens deze gruwelijke misdaad en de beklagenswaardige staat van onze kerk bekend werd, zag een der achtervolgers van de vluchtelingen in de buurt 5 of 6 passen buiten de weg onder een heuvel wat zand bewegen en haastte zich als onder goddelijke ingeving daar heen, en toen hij zijn stok uitstak, ontdekte hij aanstonds de H.Hostie.

"Deze heb ik gevonden tezamen met de andere die daar verborgen waren met de voornoemde relikwieën van St.Valentijn en St.Willibrord -echter zonder de kassen-, Toen wij op die heilige plaats kwamen, ongeveer een uur hier vandaan, heb ik met alle plechtigheid het gevondene naar de kerk teruggebracht onder begeleiding in processie van het volk. De plaats die door de aanraking van het Lichaam van Onze Heer Jezus Christus geheiligd was, heb ik afgezonderd door een teken, en ik zal die plaats zo spoedig mogelijk versieren

Pastoor van Eijckeren van Poppel heeft nog meer problemen. Hij gaat verder in zijn epistel :

"Tweederde deel van de offers der zuivelgebruiken tijdens de vastentijd n.l. 5 gulden en 12½ stuiver heb ik uit louter vergetelheid niet in de Paastijd naar de Aarts priester van Geel gebracht. Ik heb het bedrag tot nu toe bewaard om het bij een geschikte gelegenheid af te leveren. Ik vraag met alle onderdanigheid aan Zijne Eminentie ofdat het bedrag in dit geval niet kan worden toegekend aan onze kerk, die beroofd is van haar meest nodige dingen en wier jaarlijkse inkomsten onvoldoende zijn voor de jaarlijkse lasten.

"Ik smEEK alle gunsten voor Uw Eminentie van Onze Heer, en na Uw purper gekust te hebben, onderteken ik met alle verschuldigde eerbied onderdanigst, Eminente Heer, de nederige dienaar van Uw Eminentie,
w.g. F.G.Eijckeren

Historie en Legende :

Dat Pastoor van Eijckeren "die plaats zo spoedig mogelijk zou versieren vond zijn bekroning in 1736 met de bouw van De Rovertse Kapel.

Jaarlijks op Sacramentsdag trokken de Poppelse gelovigen in processie daar naar toe, en werd in de kapel een plechtige dienst gehouden.

In 1852 kwam hieraan een einde tengevolge van de toenemende moeilijkheden met Nederlandse protestanten, nadat er ook in 1830 vanwege de 10 daagse veldtocht, een onderbreking was geweest.

De inmiddels verharde weg wordt nog steeds als de Processiebaan aangeduid.

Aan de overzijde van de weg stond in vroeger jaren de Schuurkerk waar de Katholieken uit Hilvarenbeek, en zelfs uit Moergestel en Boxtel hun geloofsbeleving kwamen uiten.

Mensen zouden echter geen mensen zijn, als om deze indrukwekkende gebeurtenis niet een legende zou worden geweven. Deze legende verhaalt, dat een aldaar passerende herder de plaats ontdekte, doordat zijn schapen knielden op een omgewoelde plek, waar later bleek dat de geheiligde zaken waren begraven.

Een schilderij boven het altaar geeft deze legende weer.

(Bron : Poppel in goede en kwade dagen, uitgegeven in 1979 door de Heemkundige Kring Nicolaus Poppelius)

Op enige afstand stond de Watermolen van De Rovert, vermoedelijk reeds in bedrijf van vóór 1270, terwijl langs die weg ook enige heu-bergen te vinden waren.

(Bron: Hildewaren Beken, 1981)